

Regeringen

Yttrande gällande Entreprenörskap i det tjugoförsta århundrandet

Kungl. Musikhögskolan (KMH) har ombetts inkomma med svar på betänkandet ”Entreprenörskap i det tjugoförsta århundrandet.” (SOU 2016:72).

KMH är landets enda fristående musikhögskola och intar en ställning som nationellt ledande och internationellt framstående i att utbilda i, utveckla och förmedla musik som kunskapsområde och konstnärligt uttryck.

KMH välkomnar betänkande som på ett grundligt och väl genomarbetat sätt belyser entreprenörens och innovatörens viktiga roll för samhällsutveckling och samhällelig nytta i stort. Det är dock förvånande att inte utredningen resonerar mer kring en av Sveriges stora exportframgångar: musikindustrin.

De svenska framgångarna inom musikproduktion och musikkomposition är väl kända på en internationell marknad vilket återspeglas även i samhällsekonomiska termer: Musikbranschen har idag en omsättning motsvarande tre procent av Sveriges BNP, samtidigt som branschens aktörer räknar med att växa med drygt fem procent per år över de kommande fem åren. Till detta bör också läggas den enorma genomslagskraft svensk musik, i form av producenter, upphovsmän och artister, har rönt på en internationell marknad. De upphovsrättsliga intäkterna uppgick till 2,3 miljarder kronor, vilket motsvaras av en ökning med sju procent jämfört med 2014. Det är framförallt exportintäkterna som bidragit till uppgången. Totalt växte de med 14 procent jämfört med föregående år till 778 miljoner kronor. Det svenska musikinnovationsystemet har skapat betydligt större exportintäkter, musikpriser och listettor per capita än i något annat land.¹

Nästa generations musiker och stjärnor är också nästa generations musikentreprenörer.

KMH vill understryka samhällsnyttan med konstnärliga musikutbildningar och som en av världens äldsta musikhögskolor har KMH alltid varit en del av ”insikten att någon måste omvandla kunskap till samhällelig nytta. (Sid 18.)” Det är på sätt och vis en beskrivning av musikerns och musikskaparens grundhållning – att genom konstnärliga innovationsprocesser skapa nya konstnärliga produkter för en kommande marknad. I denna process är det både för konstnärliga kreatörer och för utförande musiker av stor vikt att det upphovsrättsliga systemet fungerar även i en digital verklighet. Det gör det inte idag.

¹ Musikbranschen i siffror, Musiksverige.org

Då upphovsrätten ifrågasätts och hotas inte bara från privata initiativ, utan även från politiskt håll leder detta till osäkerhet på marknaden, och i förlängningen till färre investeringar i immateriellt skapande. Upphovsrätten behöver stärkas så att kreatörerna får tillbaka makten över sina verk och får en chans mot den illegala konkurrensen.² Det är ett faktum som utredningen inte fördjupar sig i, vilket för kreatörerna är ett av de största hoten för att kunna överleva och generera ekonomisk tillväxt. Det är en stor utmaning för att skapa en entreprenörskapsmiljö som attraherar nya musikkreatörer.

KMH menar att för att Sverige ska bibehålla och utveckla sina landvinningar inom de kreativa näringarna i allmänhet och inom musikområdet i synnerhet, bör diskussionen fördjupas kring både upphovsrätsfrågan för verksamma kreatörer, i syfte att skapa nya modeller för ekonomisk vinning inom lagligt ramverk. KMH välkomnar även en initierad diskussion kring området gällande musikbranschen, som utan tvekan är en bransch som är i stark tillväxt.

Utbildning och forskning inom musik och entreprenörskap är ett av de fokusområden som KMH fastställt i sin forskningsstrategi. KMH vill med detta ta ett nationellt ansvar för den här typen av frågeställningar och inrättar även både ett Innovationskontor och en Musikinkubator. Det är därför olyckligt att betänkandet inte går djupare in på hot och möjligheter inom musikbranschen, som tvivelsutan är en av Sveriges starkaste kort just nu; ordet ”musik” nämns totalt 4 gånger i en utredning på över 700 sidor. Här kan sannolikt sammansättning av expertgruppen spelat viss roll, där kompetens från musikbranschen totalt saknas.

Beslut i detta ärende har i rektors frånvaro fattats av prorektor, professor Staffan Scheja, i närvaro av förvaltningschef Peter Liljenstolpe, efter föredragning av chefen för Utbildnings- och forskningsavdelningen Peder Hofmann. Studentrepresentanter har haft möjlighet att yttra sig i ärendet.

Staffan Scheja

Peder Hofmann

² Innehållsinnovation och internationell tillväxt i kreativa näringar. En rapport från Kreativ Sektor.